

Varhas rapport om hållbar utveckling 2025

Allmänt om 2025

- År 2025 var det första året för verkställande av Varhas eget program för hållbar utveckling 2025-2026.
- I genomförandet av programmet följde man ett verkställighetsprogram som har planerats ta fem år. Utvecklingen i enlighet med programmets teman främjas med årliga mål och projekt som är aktuella vid varje tidpunkt parallellt med den regelbunda verksamheten.
- Den multiprofessionella arbetsgruppen för hållbar utveckling sammanträdde fem gånger.
- Det kommuniceras om hållbar utveckling till personalen på adressen [Ympäristö ja kestävä kehitys](#) och genom intranyster.
- Extern kommunikation sker på Varhas webbplats [Hållbar utveckling](#).

Outi, sairaanhoitaja, Varsinais-Suomen Hyvinvointialue (Varha)

"Sydänkeskuksessa toimii innokas ekotiimi, jonka kanssa tuomme esille sairaalassa tehtävää kestävä kehityksen työtä sekä tarjoamme vinkkejä"

Varha hade en framträdande roll i Åbo stads kampanj Ilmastomuuttajat i början av 2025 [Ilmastomuuttajat | Turku.fi](#)

Ekologisk hållbarhet, projekt och deras resultat

Återvinningen av möbler förbättrades genom att i stor omfattning börja använda plattformen kiertonet.fi. På plattformen kan man sälja sådan lös egendom som är obehövlig för Varha. Detta inbringade Varha intäkter till ett belopp av ca 95 000 euro.

Det utfördes ett pilotprojekt för filtrering av dagvatten i området för ÅUCS Stamsjukhuset med goda resultat.

Personalen uppmuntrades genom utbildning och mångsidig kommunikation att använda skyddshandskar i enlighet med anvisningarna. Under året minskade användningen av skyddshandskar med 13 %, vilket sparade cirka 200 000 € i upphandlingskostnader.

Lokalernas användningsgrad förbättrades i förvaltningens lokaler genom att man införde ett koncept för kontors- och förvaltningslokaler. Med ett system för reservering av lokaler kunde man också effektivisera lokalanvändningen i det nya Kompassjukhuset.

I ÅUCS sjukhustjänster uppföljde man utvecklingen av uppkomsten av matsvinn genom att räkna antalet oanvända matbrickor. Mängden svinn har blivit mindre.

I utvecklandet av digitala social- och hälso-tjänster tog man stora steg framåt, när Varha-applikationen började användas i stor omfattning. Före utgången av året hade 137 000 invånare laddat ner appen.

Stunder utan handskar

- Utifrån upphandlingsdata använde Varha 49,4 miljoner fabriksrena skyddshandskar och 1,86 miljoner sterila åtgärdshandskar 2024.
- Dessa orsakade upphandlingskostnader till ett belopp av 1,7 miljoner euro.
- Utifrån observationerna använde studerandena och arbetstagarna i Varha skyddshandskar i situationer där det inte är behövligt och där man av hygienorsaker borde använda handsprit.
- Under ledning av enheten för bekämpning av infektioner inledde man på våren 2025 en kommunikationskampanj som pågick resten av året och man ordnade utbildning i temat. Enheternas egen aktivitet var beaktansvärd.
- Användningen av skyddshandskar följdes upp med hjälp av upphandlingsdata – beställningskostnaderna minskade med nästan 13 % före utgången av året och mängden blandat avfall minskade i betydande grad.
- Kommunikationen och utbildningen fortsätter ännu 2026.

Projektet är ett bra exempel på ett praktiskt, multiprofessionellt delaktiggörande utvecklande, med vilket man utöver den ekologiska och ekonomiska hållbarheten främjar patienternas och kundernas välbefinnande.

Uppföljningen av matsvinn fortsatte i ÅUCS sjukhustjänster

- I ÅUCS sjukhustjänster genomförde man en uppföljningsvecka för matsvinn. Under veckan räknade man antalet returnerade oanvända matbrickor.
- Uppföljning har genomförts sedan 2021 och antalet deltagande enheter har varierat. År 2025 deltog 26 enheter i uppföljningen.
- Utifrån beräkningen kan man bedöma att mängden matsvinn har fortfarande minskat i betydande grad.
- Mängden svinn har minskats bl.a. genom att utbilda personalen i hur man gör matbeställningarna.
- I samarbete med ÅUCS Hjärtcentret och studeranden vid institutionen för informationsteknik vid Åbo universitet tog man fram idéer till en modell för utnyttjande av överblivna matbrickor för andra enheter (Capstone-projektet).

År	Deltagande enheter (N)	Antal returnerade brickor	Kostnader för observerat svinn (€)
2025	26	548	3 600 €
2024	9	218	2 100 €
2023	50	1528	11 800 €
2022	36	1140	10 500 €
2021	-	1600	-

Pilotprojekt för hantering av miljöskador som orsakas av dagvatten 2025

- Dagvatten är vatten som rinner från gårdar genom dagvattenbrunnar direkt till vattendrag utan rengöring.
- I dagvattenbrunnarna i området för stamsjukhuset installerades 10 st. dagvattenfilter som Watec Oy levererade.
- Under 133 dygn i juli-november hade det i filtren bildats sammanlagt 122 liter substans. Substansen innehöll bl.a. cigarettfimpar och annat småskräp.
- Dessutom fanns det i fällningsproven halter av olja, arsenik och zink som överskred tröskelvärden. Även nitrogen- och fosformängderna var förhöjda.
- Genom att filtrera dagvatten kan man inte bara plocka bort småskräp utan också kemikalier som är farliga för miljön.
- Man beslutade att fortsätta filtreringen i området för stamsjukhuset.

HULEVESIKUORMITUKSEN RATKAISU KAIVOSUODATTIMELLA

2025

TYKS, T-sairaala

WATEC.FI

Med ett sådant här membranfilter kan man avlägsna 31 kg blågrönalger från T-sjukhusets dagvatten.

Hela Watecs rapport finns tillgänglig på adressen ymparistopalvelut@varha.fi

Inga väsentliga ändringar i avfallshanteringen

- Rapporten om avfallsmängderna 2025 har sammanställts gällande de avfall som har uppstått i Varhas egna objekt. I dessa objekt ökade den totala mängden avfall med 5,5 % och mängden blandat avfall med 8,4 %. I synnerhet ökade mängden byggnadsavfall, el- och elektronikskrot, metallskrot och förpackningsplast.
- Återvinningsgraden var 32 % (2024: 33 %). Resten av avfallet brändes till energi (63 %) eller förstördes som farligt avfall genom att bränna (5 %). Cirka hälften av det farliga avfallet är läkemedelsavfall.
- Kostnaderna för avfallshanteringen i de egna objekten uppgick till cirka 1,6 miljoner euro (2024: 1,7 miljoner euro).
- Varha har ännu inte insyn i avfallshanteringen i hyresobjekten. År 2026 börjar vi också få information om avfall i de fastigheter som kommunerna äger.
- Avfallshanteringen gällande ofarligt avfall konkurrensutsattes 2025, vilket också kommer att göra rapporteringen tydligare.

Totala avfallsvolymer i ton	2025	2024
	3013	2856
Blandat avfall	1631	1504
Papp och kartong	308	294
Bioavfall	167	175
Farligt avfall	153	152
Metallskrot	145,5	129
Specialavfall inom hälsovården	142	154
Sekretessbelagt avfall	106	108
Returpapper	88,6	105
Byggavfall och virkesavfall	118,8	93
Förpackningsplast	61,8	51
Sjukhus- och förpackningsglas	43	51
El- och elektronikskrot	39	23
Övrigt avfall	9,3	17

Energianvändning, kostnader och energieffektivitet

Energikälla	Förbrukning	Kostnader €	Förbrukning	Kostnader €
	2025		2024	
Värme och kylning	85 450 MWh	6 617 626 €	79 584 MWh	6 289 927
			11 989 MWh	835 792
El	59 700 MWh	5 664 356 €	55 020 MWh	5 987 091
Vatten	261 267 m³	498 609 €	222 267 m³	461 363
Olja	323 300 l	419 000 €	472 870 l	507 496

- Det är inte möjligt att direkt jämföra energiförbrukningen mellan åren, eftersom Åbolands sjukhus föll bort i maj 2025 och den del av Salo sjukhus som rivs på grund av byggnadsprojektet uteblev från förbrukningsobjekten. Kompassjukhuset utgjorde ett nytt förbrukningsobjekt.
- I slutet av året beslutade Varha att ansluta sig till Energieffektivitetsavtalet för den offentliga sektorn. Några egentliga åtgärder som förbättrar energieffektiviteten vidtogs inte 2025.
- Kostnaderna för energianvändningen har minskat jämfört med 2024 (13,62 miljoner euro → 12,39 miljoner euro).
- Oljevärme används fortfarande bl.a. på Halikko sjukhus och i Kårkulla.

Ekologisk hållbarhet i upphandlingar

Ekologisk hållbarhet har beaktats i ca 10 % av de konkurrensutsättningar som genomfördes under året. Av kriterierna för ekologisk hållbarhet har man mest använt de aspekter som anknyter till främjande av cirkulär ekonomi, energieffektivitet och koldioxidsnålhet.

År 2025 tog man i Varha 70 nya fordon i bruk, varav huvuddelen var bensindrivna/el-hybrider. Fordonsbeståndet förnyas långsamt. Av alla Varhas 606 fordon fungerar 68 % med diesel, 23 % med bensin, 5 % med CNG-fossilgas och 4 % med el. I och med det nya upphandlingsavtalet är det under de kommande åren möjligt att börja använda elbilar i större omfattning.

- I enlighet med den verksamhetsmodell som ingår i Varhas upphandlingspolicy identifierar man i upphandlingarna potentialen att främja ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Man försöker beakta hållbarheten i de upphandlingshelheter där den är verkningsfullast.
- Upphandlingsspecifika mål beaktas i sådana upphandlingar där man bedömer att det finns mest potential att främja de mål som följer Varhas strategi och servicestrategi till exempel när det gäller ekologisk hållbarhet.
- Fastställande av målen bedöms som en del av upphandlingsprocessen och under marknadskartläggningen förs det diskussioner med potentiella anbudsgivare om hur kriterierna fungerar. När det gäller beaktande av målen är det väsentligt att målen är förutsägbara och genomförbara också ur marknadsaktörernas perspektiv.

Ekologisk hållbarhet i tjänsterna

Andelen uträttande av ärenden på distans ökade inom den öppna hälsovården när det gäller läkarbesök (36 % → 38 %), men minskade när det gäller sjukskötarbesök (48 % → 39 %).

Distansomsorgen för äldre utvidgades till hela området för Varha men antalet klienter och antalet distansbesök ökade långsamt. Före utgången av året omfattades 6,2 % av klienterna inom hemvården av distansomsorg.

I uppdateringen av servicestrategin identifierade man på förhand eventuella miljöeffekter av de ändringar som görs i tjänsterna.

Utbildning i hållbar utveckling 2025

På våren 2025 ordnade man för ekostödpersonerna en grundutbildning på 1,5 dagar och 50 ekostödpersoner deltog i utbildningen.

I de tre evenemang för ekostödpersoner som var öppna för alla behandlade man bl.a. återvinning av möbler, kemikalier, klimatfrågor, avfallshantering och skötsel av gårdsområden.

Det fanns cirka 80 deltagare/eventemang.

Varha och Österbottens välfärdsområde utvecklar tillsammans med Yrkeshögskolan Novia en ekostödutbildning i ett ESR-finansierat projekt [Hållbar och kompetent social- och hälsovård](#).

Ett pilotprojekt för en ny typ av utbildning utfördes på hösten 2025. I hybridutbildningen (en närvarodag + självständigt studerande, totalt 24 timmar) deltog 67 ekostödpersoner.

Av Varhas personal har 3 989 personer avlagt nätutbildningen *Kestävää kehitystä terveydenhuollossa* (Hållbar utveckling i hälsovården).

Under 2025 registrerades 404 nya avlagda utbildningar.

I chefernas VALO-utbildning ingick på våren och hösten 2025 ett eget avsnitt om hållbar utveckling.

Vi utarbetar också ett utbildningsmaterial för ansvarsfull läkemedelsbehandling som börjar användas i den kompletterande utbildningen för läkare i Västra Finlands samarbetsområde under 2026.

Åtgärder inom social hållbarhet

Verksamhetsmodeller som främjar välfärd och hälsa och som har påvisats som verkningsfulla infördes i stor omfattning. Velfärdsplanen uppdaterades för 2026-2029. Identifiering och verkningsfull behandling av hjärtsjukdomar och sjukdomar i blodcirkulationen valdes till en särskild tyngdpunkt.

Kunddelaktigheten främjades bl.a. med kundråds-verksamhet och det utfördes ett pilotprojekt för invånarråds-verksamhet

Endast ett fåtal anmälningar lämnades in i rapporteringskanalen för oegentligheter, närmast inom dataskydd. Inga betydande misstankar om oegentligheter kom fram.

Välbefinnandet i arbetet främjas i enlighet med programmet för välbefinnande i arbetet och man rapporterar om det i personalberättelsen. I enkäten om välbefinnande i arbetet syns en positiv utveckling trots att antalet sjukfrånvaroperioder var högre än målet.

För att förbättra välbefinnandet i arbetet inledde man bl.a. ett mentorskapsprogram för personalen.

Social hållbarhet har beaktats i ca 8 % av de konkurrensutsättningar som genomfördes under året. När det gäller social hållbarhet har man mest använt de aspekter som anknyter till rättvisa arbetsförhållanden. I konkurrensutsättnings-helheterna har man försökt identifiera sådana riskbranscher där det är väsentligt att använda kriterierna.

Samarbetsforum för hållbar utveckling och ansvarsfullhet

Välfärdsområdenas forum för ansvarsfullhet samlar ihop alla välfärdsområden för att utveckla sin ekologiska, sociala och ekonomiska ansvarsfullhet samt god förvaltningssed. Forumet sammanträdde fem gånger under Varhas ledning. På hösten inbjöds Social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd samt Hyvil Oy till att bli medlem i forumet.

THL ordnade 12.6.2025 evenemanget Ilmasto ja terveys (Klimat och hälsa) som var avsett för välfärdsområden, privata hälsovårdstjänster, yrkesutbildade personer, beslutsfattare och forskare. På evenemanget publicerades också Climate Leadership Coalitions positionspapper om de klimatåtgärder som behövs inom hälsovården och som kan uppnås på ett kostnadseffektivt sätt.

Våra andra samarbetsforum är Åbos nätverk för klimatpartner, KT:s kärngrupp i ansvarsfullt och hållbart kommun- och välfärdsområdesarbete, miljösektionen i Suomen sairaalatekniikan yhdistys, Valonias regionala nätverk som stöder hållbarhetsarbetet i upphandlingar, det nationella nätverket Hankinta-Suomi och Maakuntien tilakeskus nätverk för hållbar utveckling. Genom underarbetsgruppen Hållbar utveckling i Hälsocampus Åbo utför vi projektsamarbete med högskolorna och de övriga läroanstalterna i området och handleder studerandenas arbeten.

Våra internationella nätverk är organisationerna Health Care Without Harm, International Hospital Federation / Geneva Sustainability Center och Nordic Center for Sustainable Healthcare.

Varhas värdering 2026-2029

Ansvarsfullt och effektivt

Vi förnyar frimodigt, ansvarsfullt och på ett hållbart sätt. Vi gör ett resultatrikt arbete och utför resultatrik forskning och vi utvecklar vår kompetens.